

De Varend Monument- Lening

Een laagrentende lening voor de
restauratie van **varend erfgoed**

Nationaal Register Varende Monumenten

Een deel van de monumentale schepen in Nederland staat geregistreerd in het Nationaal Register Varende Monumenten. Dit oudste register in de wereld van het mobiele erfgoed wordt beheerd door de **Sectie Varende Monumenten** van de **Federatie Oud-Nederlandse Vaartuigen (FONV)**, in samenwerking met de behoudsorganisaties op het gebied van het varend erfgoed. Om ingeschreven te kunnen zijn moet een vaartuig de leeftijd van vijftig jaar hebben bereikt en in zijn geschiedenis beeldbepalend zijn geweest op de Nederlandse wateren, of typerend binnen de ontwikkeling van onze scheepsbouw. Het VSBfonds en het Nationaal Restauratiefonds werken bij de verstrekking van de Varend Monument-Leningen nauw samen met de Federatie Oud-Nederlandse Vaartuigen.

Voor restauratie van historische schepen die in het Nationaal Register Varende Monumenten geregistreerd staan, kunnen eigenaren een laagrentende lening aanvragen. Het VSBfonds en het Nationaal Restauratiefonds willen met deze financiering bijdragen aan een duurzaam behoud van het varend cultureel erfgoed in Nederland.

Varend Monument-Lening voorziet in behoefte Nederland telt naar schatting nog ruim 2.500 monumentale schepen; van sleepboten en tjalken tot vletten en klippers. Veel meer van de historische vloot is echter verloren gegaan: van bijvoorbeeld alle fluiten, koggen en Oost-Indiëvaarders bleef weinig bewaard. De zeil- en motorschepen die tot halverwege de twintigste eeuw onze binnen- en kustwateren bevoeren,

**GEREGISTREERD (GAAN) STAAN IN HET
NATIONAAL REGISTER VARENDE MONUMENTEN**

verdwenen door de opkomst van moderne motorboten, nieuwe vormen van watertransport, de scheepssanering en forse slooppremies.

Dankzij enthousiaste particulieren, vaak samenwerkend in stichtingen en verenigingen, en dankzij enkele musea is een deel van dit cultureel erfgoed behouden en in de vaart gebleven. De oude vaartuigen dragen nu bij aan de sfeer van historische havensteden en zijn bovenal van grote waarde als historische elementen op het water. Zij herinneren aan de handel en het vervoer over water - waarmee ons land groot geworden is.

De Varend Monument-Lening ondersteunt het particulier initiatief dat zich inzet voor de varende monumenten. Eigenaren van historische schepen kunnen voor restauraties een laagrentende lening aanvragen. Van deze annuïteitenlening ligt de rente 4,5 procent onder de marktrente, met een minimum van 1,5 procent. De lening wordt in principe verstrekt zonder hypothecaire zekerheid en bedraagt minimaal € 10.000 en maximaal € 25.000. De lening is nooit meer dan honderd procent van de subsidiabele kosten en heeft een looptijd van maximaal tien jaar. Doordat de rente en aflossing van de lening geleidelijk terugvloeiën in het fonds, wordt het beschikbare budget telkens 'gerecycled'. Zo kunnen ook in de toekomst scheepseigenaren een aanvraag doen.

**DE RENTE IS
4,5 PROCENT LAGER
DAN
DE MARKTRENTE**

Het Waardestellend kader

Het 'Waardestellend kader voor het mobiel erfgoed' is opgesteld door het Instituut Collectie Nederland (ICN), de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) en het Centrum voor Industrieel en Mobiel Erfgoed (CIME). In dit Waardestellend kader wordt de betekenis van een object beschreven. Relevante invalshoeken zijn de historische, de esthetische en de sociale of actuele betekenis van het vaartuig. Uiteraard hoeft een historisch schip niet op alle waarden te 'scoren' om belangwekkend te zijn. Waar het bij dit Waardestellend kader om gaat, aldus de opstellers, is "dat zo goed mogelijk de waarden benoemd worden die het object werkelijk bezit. Die vormen de reden voor het behoud van het object. Dat kan soms heel beperkt zijn. Van een anoniem negentiende-eeuws scheepje kan nauwelijks iets bekend zijn, maar als dit het enige exemplaar is dat nog over is van een scheepstype dat ooit veel voorkwam, dan kan alleen al de zeldzaamheid voldoende zijn om alles te doen om het object te behouden." Het Waardestellend kader doet verder aanbevelingen voor de wijze van restaureren: "Wanneer – bijvoorbeeld – het object vanwege zijn materiële authenticiteit gewaardeerd wordt, zal bij de restauratie dat aspect als uitgangspunt moeten dienen."

Wat zijn de belangrijkste voorwaarden?

Houdt bij een aanvraag voor een Varend Monument-Lening rekening met onder meer de volgende voorwaarden:

- de aanvrager is een particulier eigenaar of een privaatrechtelijk rechtspersoon (ingeschreven bij de Kamer van Koophandel), in ieder geval een partij zonder winstoogmerk;
- de aanvrager heeft het volledige eigendom van het schip;
- het te steunen varend monument staat geregistreerd in het Nationaal Register Varend Erfgoed onder categorie A of B, of als historisch casco, of kan na restauratie als zodanig worden aangewezen en geregistreerd;
- de vlaggenbrief dient Nederlands te zijn en het schip dient aanzienlijke tijd in Nederlandse wateren te verblijven;
- er is een volledig restauratieplan voorhanden en de aanvraag moet in behandeling zijn genomen voordat uitvoeringskosten zijn gemaakt, of verplichtingen hiertoe zijn aangegaan. Tijdens en na de uitvoering van de restauratie kunnen

geen aanvragen in behandeling worden genomen die betrekking hebben op dat bewuste onderdeel. Dat is ook niet mogelijk na de voltooiing daarvan;

- alleen de subsidiabele restauratiekosten komen voor ondersteuning in aanmerking;
- de exploitatie van de gevraagde investering is voor tenminste tien jaar gegarandeerd;
- een varend monument kan in beginsel slechts eenmalig worden ondersteund vanuit het revolverend fonds Varend Erfgoed;
- de hoogte van de bijdrage wordt pas definitief vastgesteld op basis van een eindkosten- en financieringsoverzicht van de restauratie, waarvoor de rekeningen en betalingsbewijzen moeten worden overlegd, of een goedkeurende accountants- of gemeentelijke verklaring. Bovendien kan de eindafrekening afhankelijk worden gesteld van een eventuele controle waaruit blijkt dat de restauratie volgens plan is verlopen.

Hoe moet een aanvraag worden ingediend?

De aanvraag voor een lening moet schriftelijk bij het VSBfonds worden ingediend door middel van een volledig ingevuld aanvraagformulier. Via de site www.vsbfonds.nl/varendergoed is een aanvraagformulier te downloaden.

De regeling kent vier aanvraagronde per jaar. De sluitingsdata zijn 1 februari, 1 mei, 1 augustus en 1 november van ieder jaar. Het VSBfonds in Utrecht neemt de administratieve behandeling voor zijn rekening. Alle aanvragen worden vervolgens voorgelegd aan een commissie van deskundigen. Het Restauratiefonds zorgt voor financiële toetsing en afhandeling.

De afdeling Voorlichting & Communicatie van het VSBfonds kan verder informatie verschaffen: telefoon (030) 230 33 03, e-mail info@vsbfonds.nl

Aanvragen kunnen worden gericht aan:

Stichting VSBfonds
Projectadministratie VML
Postbus 16
3500 AA Utrecht

Handvest van Barcelona

Al driekwart eeuw geleden werd, in 1931, het Handvest van Athene gepubliceerd. Een internationale groep architecten en museale deskundigen gaven daarin richtlijnen aan voor de wijze van hergebruik van monumenten. Dit Handvest werd in 1964 verbeterd en uitgebreid maar bleef, opnieuw, beperkt tot gebouwen en historische plaatsen aan de wal. Daarom werd tijdens het vierde congres van de European Maritime Heritage, in 2001 in Barcelona, besloten tot het opstellen van het Handvest van Barcelona. Dit handvest voorziet in een grondslag voor het veiligstellen van de kwaliteit van restauraties van historische vaartuigen. Zie voor de tekst van het handvest: www.european-maritime-heritage.org

Hoe wordt de aanvraag beoordeeld?

Voorafgaand aan de behandeling van de aanvraag verricht het Nationaal Restauratiefonds een kredietbeoordeling, waarbij onder meer wordt gekeken naar een sluitend financieringsplan, de hoogte van het leningbedrag in relatie tot de waarde van het schip en, in geval van particulieren, een inkomenstoets. De toekenning van een laagrentende lening wordt vastgesteld door een commissie met enkele onafhankelijke deskundigen en vertegenwoordigers van het VSBfonds, het Nationaal Restauratiefonds en de FONV.

Bij het toekennen van een Varend Monument-Lening worden onder meer de volgende criteria aangehouden:

- de kwaliteit van de restauratie;
- de begeleiding van de restauratie door een restauratieadviseur of –commissie;
- de controle op de restauratie;
- de representativiteit van het vaartuig;
- de toekomstige exploitatie;
- de (publieks)toegankelijkheid.

Bij het beoordelen van de aanvragen hanteert de commissie verder het zogenaamde Waardestellend kader van het Instituut Collectie Nederland, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en het Centrum voor Industrieel en Mobiel Erfgoed.

Restauratie Hengst TH 49

De TH 49, type Hengst, is een kenmerkend Zeeuws houten visserschip van rond 1910. Het type schip heeft een lange historie, al in 1711 werd het genoemd in een proces verbaal over de verdrinking van erfstadhouder Prins Johan Willem Friso. Van de tweehonderd schepen, die in de tweede helft van de twintigste eeuw werden gebouwd, resteren er nog zes. De TH 49 is tot eind jaren vijftig als visservaartuig gebruikt. Een halve eeuw later werd het aangekocht door de Stichting Behoud Hoogaars, met het oogmerk het schip te restaureren en in de vaart terug te brengen. Met de vissersboot wordt onder meer deelgenomen aan maritieme manifestaties om zo het publiek bekend te maken met de oude Zeeuwse vissersschepen en de visserijhistorie. De restauratie werd mede dankzij een bijdrage van het VSBfonds mogelijk gemaakt.

Tweede leven voor stoomsleeptboot Hugo

De havensleeptboot Hugo, gebouwd in 1929, deed tot 2002 als zodanig dienst. Het is de enige overgebleven stoomsleeptboot van de provincie Groningen. De slijtage van de originele stoomketel was te ver gevorderd om deze nog veilig te kunnen gebruiken, reden waarom de beheersstichting Stoomsleeptboot Hugo financiële steun zocht om deze te kunnen vervangen. Met de nieuwe ketel, exact gelijkend aan het origineel en op authentieke wijze op kolen gestookt, kan het schip in de vaart worden gehouden. De Hugo 'bezoekt' meerdere keren per jaar het Noordelijk Scheepvaartmuseum en draagt daarmee bij aan het in leven houden van de Groningse scheepsbouw en scheepvaartgeschiedenis.

**DANKZIJ DE NIEUWE KETEL HOUDT DE HUGO
DE SCHEEPVAARTGESCHIEDENIS LEVEND**

Wat gebeurt er na de toekenning?

Na een positief besluit verzorgt het Nationaal Restauratiefonds de afhandeling van de lening. De lening wordt uitbetaald aan de hand van declaraties. Ook de controle van de declaraties geschiedt door het Nationaal Restauratiefonds. Aan stichtingen wordt ook een accountantsverklaring gevraagd. Na voltooiing van de restauratie zal de FONV de status van het varend erfgoed en de besteding van de gelden inhoudelijk toetsen.

Voor meer informatie

www.vsbfonds.nl/varenderfgoed

www.restauratiefonds.nl

www.fonv.nl

www.mobielecollectienederland.nl

www.mobiel-erfgoed.nl

www.european-maritime-heritage.org

Dit is een uitgave van het VSBfonds en het Nationaal Restauratiefonds. Aan de tekst van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

VSBfonds

Het VSBfonds wil een bijdrage leveren aan een leefbare samenleving in Nederland, met het oog op een duurzame toekomst. Het steunt initiatieven op een breed maatschappelijk terrein: zorg & welzijn, natuur & milieu, kunst & cultuur en sport & vrije tijd. Op het gebied van kunsten en cultureel erfgoed ondersteunt het fonds projecten die gericht zijn op cultuurparticipatie, cultuureducatie en cultuurbehoud. In 2005 kon het VSBfonds circa 2.500 aanvragen honoreren, voor een totaalbedrag van ruim € 43 miljoen.

Nationaal Restauratiefonds

De Stichting Nationaal Restauratiefonds is een particuliere organisatie die samenwerkt met het rijk, met gemeenten en provincies en met financiële instellingen. Door het bieden van financieringsfaciliteiten en voorlichting ijvert het Restauratiefonds voor het behoud van monumenten in Nederland. Het fonds stelt zich ten doel om meer met één en dezelfde subsidie-euro te doen voor de monumentenzorg. Het Restauratiefonds opereert als financier voor eigenaren van behoudenswaardige panden en verzorgt maatwerkoplossingen voor de financiering van restauraties en onderhoud.